सुन्दरहरैंचा नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

विराटचौक, मोरङ

प्रदेश नं. १, नेपाल

सुन्दरहरैंचा नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सार्वजनिक सेवा मापदण्ड पालनको अवस्था

आ.ब. २०७८/०७९

सार्वजनिक सेवा नै सरकार र जनताको भेट हुने सङ्गम थलो हो । यस भेटमा यी दुई पक्षबीच कस्तो व्यवहार, कुराकानी तथा लेनदेन हुन्छ त्यसले सरकार र जनताको सम्बन्धलाई देखाउँछ । त्यहाँ नै कस्तो कार्यसंस्कृति भित्र, कुन कार्यप्रणाली अपनाएर के सेवा दिइएको छ प्रत्यक्ष अनुभव गर्न सकिन्छ ।

निजीकरण, गैरसरकारी संस्था तथा उपभोक्तावादको विस्तार, सहकारीकरण, क्लब संस्कृतिको विकास आदि कारणले गर्दा यसै पनि सरकारको काम, स्तर र क्षमतालाई चुनौती दिइरहेको अवस्थामा जनताका लागि काम गर्नुपर्दा सरकारले छिटोछरितो, मितव्ययी र स्तरीय सेवा प्रदान गरेर आफ्नो जीवन्तताको पहिचान दिइराख्नु पर्छ । किन कि सरकारबाटै नगरिनहुने काम अन्य पक्षबाट हुनै सक्तैन र अन्य पक्षबाट गरिएका कामको पनि अन्तिम जवाफदेहिता सरकारमा रहन्छ नै । त्यसकारण कतिपय सार्वजनिक सेवा स्थानीय सरकारले पन्छाएरै नमिल्ने अपरिहार्य र चुनौतीका रुपमा रहेका छन् । बरु गैरसरकारी तहबाट भएगरेका कामको शैली र स्तरबाट तुलनात्मक लाभ लिई स्थानीय सरकारले सेवा प्रदान गर्न सक्नुपर्छ । सार्वजनिक सेवा प्रवाह प्रभावकारी नभएमा स्थानीय सरकार असफल हुन्छ ।

स्थानीय सरकार राम्रो हुन यसको प्रशासनिक अङ्ग पनि राम्रो हुनुपर्‍यो । त्यसैगरी प्रशासनिक अङ्ग राम्रो हुन यसको सङ्गठन, काम गर्ने वातावरण, नीति, नियम, कार्यप्रणाली, कर्मचारीको सोँच तथा मनोवृत्ति, धारणा तथा व्यवहार राम्रो हुनुपर्‍यो । किन कि कर्मचारी एवं सङ्गठनको आर्थिक, सामाजिक एवं सांस्कृतिक पृष्ठभूमिले सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा असर पारिरहेको हुन्छ ।

सुन्दरहरैंचा नगरपालिका, मोरङ

स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११ बमोजिम यस नगरपालिकाको काम कर्तव्य र अधिकार तपसिल बमोजिम रहने छ|

११. गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको अधिकार

(१) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको एकल अधिकार संविधानको अनुसूची–८ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) को सर्वसामान्यतामा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः–

क. नगर प्रहरी

(१) नगर प्रहरीको गठन, सञ्चालन, व्यवस्थापन, नियमन तथा नगर प्रहरी सम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्डको निर्माण तथा कार्यान्वयन,

(२) देहायका कार्यमा सहयोग पुर्‍याउनको लागि नगर प्रहरीको परिचालन गर्न सक्नेः–

(क) गाउँपालिका वा नगरपालिकाको नीति, कानून, मापदण्ड तथा निर्णय कार्यान्वयन,

(ख) गाउँपालिका वा नगरपालिकाको सम्पत्तिको सुरक्षा र संरक्षण,

(ग) स्थानीयस्तरमा हुने सभा समारोह, परम्परा तथा जात्रा चाडपर्वको सुरक्षा व्यवस्थापन,

(घ) स्थानीय बजार तथा पार्किङ स्थलको रेखदेख र व्यवस्थापन,

(ङ) गाउँ वा नगर सरसफाई सम्बन्धी मापदण्डको कार्यान्वयन,

(च) न्यायिक समितिले गरेका मिलापत्र तथा निर्णयको कार्यान्वयन,

(छ) सार्वजनिक ऐलानी र पर्ती जग्गा, सार्वजनिक भवन, सम्पदा तथा भौतिक पूर्वाधारको संरक्षण र सुरक्षा,

(ज) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी खोजी, उद्धार, राहत तथा पुनस्थापना,

(झ) अनधिकृत विज्ञापन तथा होडिङ बोर्ड नियन्त्रण,

(ञ) छाडा पशु चौपायाको नियन्त्रण,

(ट) अनधिकृत निर्माण तथा सार्वजनिक सम्पत्ति अतिक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण,

(ठ) कार्यपालिकाले तोकेको अन्य कार्य।

ख. सहकारी संस्था

(१) सहकारी संस्था सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्डको निर्माण, कार्यान्वयन र नियमन,

(२) सम्बन्धित गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको भौगोलिक क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने सहकारी संस्थाको दर्ता, अनुमति, खारेजी र विघटन,

(३) सहकारी वचत तथा ऋण परिचालन सम्बन्धी स्थानीय मापदण्ड निर्धारण र नियमन,

(४) सहकारी सम्बन्धी राष्ट्रिय, केन्द्रीय, विषयगत, प्रादेशिक र स्थानीय सङ्घ संस्थासँग समन्वय र सहकार्य,

(५) सहकारी सम्बन्धी स्थानीय तथ्याङ्क व्यवस्थापन र अध्ययन अनुसन्धान,

(६) स्थानीय सहकारी संस्थाको क्षमता अभिवृद्धि,

(७) स्थानीय सहकारी क्षेत्रको प्रवद्र्धन, परिचालन र विकास ।

ग. एफ.एम. सञ्चालन

(१) एक सय वाटसम्मको एफ. एम. रेडियो सञ्चालन अनुमति, नवीकरण, नियमन र खारेजी,

(२) प्रदेश कानूनको अधीनमा रही एफ.एम. सञ्चालन सम्बन्धी अन्य कार्य ।

घ. स्थानीय कर, सेवा शुल्क तथा दस्तुर

(१) सङ्घीय तथा प्रदेश कानूनको अधीनमा रही सम्पत्ति कर, घर बहाल कर, घर जग्गा रजिष्ट्रेशन शुल्क, सवारी साधन कर, सेवा शुल्क दस्तुर, पर्यटन शुल्क, विज्ञापन कर, व्यवसाय कर, भूमिकर (मालपोत), मनोरञ्जन कर सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन,

(२) स्थानीय पूर्वाधार तथा सेवाको शुल्क निर्धारण, सङ्ढलन र व्यवस्थापन,

(३) ट्रेकिङ्ग, कायाकिङ्ग, क्यानोनिङ्ग, बन्जी जम्प, जिपफ्लायर, न्यापिटङ्ग, मोटरबोट, केवुलकार सेवा लगायत अन्य जल तथा स्थल क्षेत्रमा सञ्चालन हुने नवीन पर्यटकीय सेवा तथा साहसिक खेलको शुल्क,

(४) जडीबुटी, कवाडी र जीवजन्तु कर निर्धारण तथा सङ्कलन,

(५) स्थानीय राजस्वको आधार विस्तार तथा प्रवद्र्धन,

(६) ढुगां, गिट्टी, वालुवा, माटो, काठ दाउरा, जराजुरी, स्लेट, खरीढुगां आदि प्राकृतिक एवं खानीजन्य वस्तुको बिक्री तथा निकासी शुल्क दस्तुर संकलन

(७) सिफारिस, दर्ता, अनुमति, नवीकरण आदिको शुल्क, दस्तुर निर्धारण र संकलन

(८) स्थानीय राजस्व प्रवद्र्धनका लागि प्रोत्साहन,

(९) राजस्व सूचना तथा तथ्याकंको आदान प्रदान,

(१०) सङ्घीय तथा प्रदेश कानूनको अधीनमा रही स्थानीय तहमा राजस्व चुहावट नियन्त्रण सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन,

(११) स्थानीय पूर्वाधार सेवा र उपयोगमा सेवा शुल्क दस्तुर सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड र नियमन,

(१२) मालपोत सकंलन,

(१३) कर तथा सेवा शुल्क सम्बन्धी अन्य कार्य।

ङ. स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन

(१) स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, मापदण्ड, सेवा शर्त, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,
(२) संविधानको धारा ३०२ को उपधारा (२) बमोजिम समायोजन भएका कर्मचारीको व्यवस्थापन, उपयोग र समन्वय,
(३) सगंठन विकास, जनशक्ति व्यवस्थापन र वृत्ति विकास,
(४) स्थानीय कानून बमोजिम सगंठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी सगंठन संरचना तथा दरबन्दी निर्धारण,
(५) स्थानीय सेवाको व्यवस्थापनमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको उपयोग, प्रवर्द्धन र नियमन,
(६) जनशक्ति व्यवस्थापन तथा वृत्ति विकास,
(७) स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य।

च. स्थानीय तथ्याकं र अभिलेख सकंलन

(१) स्थानीय तथ्याकं सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,
(२) आधारभूत तथ्याकं सङ्ढलन र व्यवस्थापन,
(३) जन्म, मृत्यु, विवाह, सम्बन्ध विच्छेद, बसाइसराइ दर्ता र पारिवारिक लगतको अभिलेख तथा पञ्जीकरण व्यवस्थापन,
(४) सूचना तथा सञ्चार, प्रविधियुक्त आधारभूत तथ्याकंको सकंलन र व्यवस्थापन,
(५) स्थानीय तथ्याकं र अभिलेख सकंलन सम्बन्धी अन्य कार्य ।

छ. स्थानीयस्तरका विकास आयोजना तथा परियोजना

(१) विकास आयोजना तथा परियोजना सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्याकंन र नियमन,
(२) आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, वातावरणीय, प्रविधि र पूर्वाधारजन्य विकासका लागि आवश्यक आयोजना तथा परियोजनाहरूको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याकंन,
(३) आयोजनाको अध्ययन, अनुसन्धान तथा प्रभाव मूल्याकंन,
(४) सम्भाव्य प्राकृतिक श्रोत तथा साधनको पहिचान तथा अभिलेख व्यवस्थापन,
(५) सङ्घीय तथा प्रदेश कानूनको अधीनमा रही शहरी विकास, बस्ती विकास र भवन सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा सो सम्बन्धी योजना तर्जुमा, आयोजना पहिचान, अध्ययन, कार्यान्वयन र नियमन,
(६) राष्ट्रिय भवन संहिता तथा मापदण्ड बमोजिम भवन निर्माण अनुमति, अनुगमन र नियमन,
(७) सरकारी भवन, विद्यालय, सामुदायिक भवन, सभागृह र अन्य सार्वजनिक भवन तथा संरचनाको निर्माण र मर्मत सम्भार तथा सञ्चालन र व्यवस्थापन,
(८) सङ्घीय र प्रदेशस्तरीय आयोजना तथा परियोजनाको कार्यान्वयनमा समन्वय, सहजीकरण र सहयोग,
(९) सुरक्षित बस्ती विकास सम्बन्धी नीति, योजना, कार्यक्रम तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, नियमन र मूल्याकंन,

(१०) सार्वजनिक निर्माण कार्यको लागि प्रचलित कानून बमोजिमको "घ" वर्गको इजाजतपत्रको जारी, नवीकरण तथा खारेजी,

(११) पर्यटन क्षेत्रको विकास, विस्तार र प्रवर्द्धन सम्बन्धी आयोजनाहरूको पहिचान, कार्यान्वयन, व्यवस्थापन, अनुगमन तथा नियमन,

(१२) नवीन पर्यटकीय सेवा तथा कार्यहरू सम्बन्धी आयोजनाहरूको पहिचान, कार्यान्वयन, व्यवस्थापन, अनुगमन तथा नियमन,

(१३) विकास आयोजना तथा परियोजना सम्बन्धी अन्य कार्य ।

ज. आधारभूत र माध्यमिक शिक्षा

(१) प्रारम्भिक बाल विकास तथा शिक्षा, आधारभूत शिक्षा, अभिभावक शिक्षा, अनौपचारिक शिक्षा, खुला तथा वैकल्पिक निरन्तर सिकाइ, सामुदायिक सिकाइ र विशेष शिक्षा सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन, मूल्यांकन र नियमन,

(२) सामुदायिक, संस्थागत, गुठी र सहकारी विद्यालय स्थापना, अनुमति, सञ्चालन, व्यवस्थापन तथा नियमन,

(३) प्राविधिक शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिमको योजना तर्जुमा, सञ्चालन, अनुमति, अनुगमन, मूल्यांकन र नियमन,

(४) मातृभाषामा शिक्षा दिने विद्यालयको अनुमति, अनुगमन तथा नियमन,

(५) गाभिएका वा बन्द गरिएका विद्यालयहरूको सम्पत्ति व्यवस्थापन,

(६) गाउँ तथा नगर शिक्षा समिति गठन तथा व्यवस्थापन,

(७) विद्यालय व्यवस्थापन समिति गठन तथा व्यवस्थापन,

(८) विद्यालयको नामाकरण,

(९) सामुदायिक विद्यालयको जग्गाको स्वामित्व, सम्पत्तिको अभिलेख, संरक्षण र व्यवस्थापन,

(१०) विद्यालयको गुणस्तर अभिवृद्धि तथा पाठ्यसामग्रीको वितरण,

(११) सामुदायिक विद्यालयको शिक्षक तथा कर्मचारीको दरबन्दी मिलान,

(१२) विद्यालयको नक्साकंन, अनुमति, स्वीकृति, समायोजन तथा नियमन,

(१३) सामुदायिक विद्यालयको शैक्षिक पूर्वाधार निर्माण, मर्मत सम्भार, सञ्चालन र व्यवस्थापन,

(१४) आधारभूत तहको परीक्षा सञ्चालन, अनुगमन तथा व्यवस्थापन,

(१५) विद्यार्थी सिकाई उपलब्धीको परीक्षण र व्यवस्थापन,

(१६) निःशुल्क शिक्षा, विद्यार्थी प्रोत्साहन तथा छात्रवृत्तिको व्यवस्थापन,

(१७) ट्यूसन, कोचिङ जस्ता विद्यालय बाहिर हुने अध्यापन सेवाको अनुमति तथा नियमन,

(१८) स्थानीयस्तरको शैक्षिक ज्ञान, सीप र प्रविधिको संरक्षण, प्रवर्द्धन र स्तरीकरण,

(१९) स्थानीय पुस्तकालय र वाचनालयको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन,

(२०) माध्यमिक तहसम्मको शैक्षिक कार्यक्रमको समन्वय र नियमन,

(२१) सामुदायिक विद्यालयलाई दिने अनुदान तथा सोको बजेट व्यवस्थापन, विद्यालयको आय व्ययको लेखा अनुशासन कायम,

अनुगमन र नियमन,

(२२) शिक्षण सिकाइ, शिक्षक र कर्मचारीको तालिम तथा क्षमता विकास,

(२३) अतिरिक्त शैक्षिक क्रियाकलापको सञ्चालन।

झ. आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाई

(१) आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाई तथा पोषण सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा नियमन,

(२) आधारभूत स्वास्थ्य, प्रजनन स्वास्थ्य र पोषण सेवाको सञ्चालन र प्रवर्द्धन,

(३) अस्पताल र अन्य स्वास्थ्य संस्थाको स्थापना तथा सञ्चालन,

(४) स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी भौतिक पूर्वाधार विकास तथा व्यवस्थापन,

(५) स्वच्छ खानेपानी तथा खाद्य पदार्थको गुणस्तर र वायु तथा ध्वनिको प्रदूषण नियन्त्रण र नियमन,

(६) सरसफाई सचेतनाको अभिवृद्धि र स्वास्थ्यजन्य फोहोरमैलाको व्यवस्थापन,

(७) स्वास्थ्यजन्य फोहरमैला सङ्‌कलन, पुनः उपयोग, प्रशोधन, विसर्जन र सोको सेवा शुल्क निर्धारण र नियमन,

(८) रक्त सञ्चार सेवा तथा स्थानीय र शहरी स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन,

(९) औषधि पसल सञ्चालन, अनुमति, अनुगमन र नियमन,

(१०) सरसफाई तथा स्वास्थ्य क्षेत्रबाट निष्कासित फोहोरमैला व्यवस्थापनमा निजी तथा गैरसरकारी क्षेत्रसँग समन्वय, सहकार्य र साझेदारी,

(११) परिवार नियोजन तथा मातृशिशु कल्याण सम्बन्धी सेवा सञ्चालन, अनुमति, अनुगमन तथा नियमन,

(१२) महिला तथा बालबालिकाको कुपोषण न्यूनीकरण, रोकथाम, नियन्त्रण र व्यवस्थापन।

ञ. स्थानीय बजार व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण र जैविक विविधता

(१) स्थानीय व्यापार, वस्तुको माग, आपूर्ति तथा अनुगमन, उपभोक्ता अधिकार तथा हित सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन,

(२) बजार तथा हाट बजार व्यवस्थापन,

(३) स्थानीय वस्तुहरूको उत्पादन, आपूर्ति तथा निकासी प्रक्षेपण, मूल्य निर्धारण र अनुगमन,

(४) स्थानीय व्यापार र वाणिज्य सम्बन्धी पूर्वाधार निर्माण,

(५) स्थानीय वस्तु र सेवा व्यापारको मूल्य तथा गुणस्तरको अनुगमन र नियमन,

(६) स्थानीयस्तरका व्यापारिक फर्मको दर्ता, अनुमति, नवीकरण, खारेजी, अनुगमन र नियमन,

(७) स्थानीय व्यापारको तथ्याकं प्रणाली र अध्ययन अनुसन्धान,

(८) निजी तथा गैरसरकारी क्षेत्रसग समन्वय र सहकार्य,

(९) स्थानीय व्यापार प्रवर्द्धन, सहजीकरण र नियमन,

(१०) स्थानीय बौद्धिक सम्पत्तिको संरक्षण, प्रवद्र्धन र अभिलेखाकंन,

(११) उपभोक्ता सचेतना अभिवृद्धि, लक्षित उपभोक्ताको लगत व्यवस्थापन र स्थानीय वस्तु तथा सेवाको गुणस्तर परीक्षण,

(१२) वातावरण संरक्षण र जैविक विविधता सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तर्जुमा तथा त्यसको कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,

(१३) स्थानीयस्तरमा वातावरणीय जोखिम न्यूनीकरण,

(१४) स्थानीयस्तरमा जनस्वास्थ्यमा प्रतिकूल असर पर्ने किसिमका उपभोग्य वस्तुको बेचविखन र उपभोग तथा वातावरणीय प्रदूषण र हानिकारक पदार्थहरूको नियन्त्रण, अनुगमन तथा नियमन,

(१५) स्थानीयस्तरमा सरसफाई तथा फोहरमैला व्यवस्थापन,

(१६) स्थानीयस्तरमा न्यून कार्बनमूखी तथा वातावरणमैत्री विकास अवलम्बन,

(१७) स्थानीयस्तरमा हरित क्षेत्रको संरक्षण र प्रर्वद्धन,

(१८) स्थानीयस्तरमा वातावरण संरक्षण क्षेत्र निर्धारण र व्यवस्थापन,

(१९) स्थानीय बजार व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण र जैविक विविधता सम्बन्धी अन्य कार्य।

ट. स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषि सडक र सिचाइ

(१) स्थानीय, ग्रामीण तथा कृषि सडक र सिचाइ सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा सो सम्बन्धी योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,

(२) स्थानीय, ग्रामीण तथा कृषि सडक, झोलुगें पूल, पुलेसा, सिँचाइ र तटबन्धन सम्बन्धी गुरुयोजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन, मर्मत, सम्भार र नियमन,

(३) स्थानीयस्तरका सिँचाइ प्रणालीको निर्माण, सञ्चालन, रेखदेख, मर्मत सम्भार, स्तरोन्नति, अनुगमन र नियमन,

(४) यातायात सुरक्षाको व्यवस्थापन र नियमन,

(५) स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषि सडक सम्बन्धी अन्य कार्य ।

ठ. गाउँसभा, नगर सभा, मेलमिलाप र मध्यस्थताको व्यवस्थापन

(१) गाउँसभा वा नगरसभा सम्बन्धी नीति, कानून र कार्यविधि,

(२) स्थानीयस्तरका विषय क्षेत्रगत नीति तथा रणनीति, आवधिक तथा वार्षिक योजना, कार्यक्रम र बजेट स्वीकृति,

(३) सभाका समितिहरूको गठन र सञ्चालन ,

(४) स्थानीय तहबीच साझा सरोकार तथा साझेदारीका विषयमा संयुक्त समिति गठन,

(५) कार्यपालिका तथा न्यायिक समितिबाट सभामा प्रस्तुत प्रतिवेदनमाथि छलफल तथा सो सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन,

(६) विकास योजना तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा सुशासनको लागि कार्यपालिकालाई निर्देशन,

(७) गाउँपालिका तथा नगरपालिकालाई आर्थिक व्ययभार पर्ने विषयको नियमन,

(८) स्थानीय मेलपिलाप र मध्यस्थता,

(९) गाउँ सभा, नगर सभा, मेलमिलाप र मध्यस्थताको व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य ।

ड. स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन

(१) स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजनाको निर्माण, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,

(२) जनसाङ्ख्यिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, कूल ग्राहस्थ्य उत्पादन, प्रतिव्यक्ति आय, मानव विकास तथा लैगिंक सशक्तीकरण सूचकाङ्ढ, राजश्व तथा आयव्यय समेतको तथ्याकं सकंलन र प्रशोधन गरी नवीनतम प्रविधियुक्त र राष्ट्रिय तथा स्थानीय सूचना प्रणालीमा आवद्धता र पाश्र्व चित्र तथा श्रोत नक्साको अद्यावधिक अभिलेखन,

(३) सूचना तथा अभिलेख केन्द्रको स्थापना तथा सञ्चालन,

(४) सार्वजनिक सम्पत्ति, सामुदायिक सम्पत्ति, भवन, सडक, पसल, व्यवसायको विवरण सहितको अद्यावधिक अभिलेख,

(५) आफ्नो क्षेत्रभित्र सम्पन्न भएका तथा चालु योजनाको विवरण र त्यस्तो योजनाको सम्पत्तिको अद्यावधिक अभिलेखन,

(६) स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापनमा नवीनतम सूचना प्रविधिको उपयोग,

(७) स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य।

ढ. जग्गा धनी दर्ता प्रमाणपुर्जा वितरण

(१) स्थानीय जग्गाको नाप नक्सा, कित्ताकाट, हालसाविक, रजिष्ट्रेशन नामसारी तथा दाखिल खारेज,

(२) जग्गा धनी दर्ता प्रमाणपुर्जा वितरण तथा लगत व्यवस्थापन,

(३) भूमिको वर्गीकरण अनुसारको लगत,

(४) सार्वजनिक प्रयोजनका लागि जग्गा प्राप्ति, मुआब्जा निर्धारण तथा वितरणमा समन्वय र सहजीकरण,

(५) नापी नक्सा तथा जग्गाको स्वामित्व निर्धारण कार्यमा समन्वय र सहजीकरण,

(६) जग्गा धनी दर्ता प्रमाणपुर्जा वितरण सम्बन्धी अन्य कार्य ।

ण. कृषि तथा पशुपालन, कृषि उत्पादन व्यवस्थापन, पशु स्वास्थ्य, सहकारी

(१) कृषि तथा पशुपालन, कृषि उत्पादन व्यवस्थापन र पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,

(२) कृषि तथा पशुपन्छी बजार सूचना, बजार तथा हाटबजारको पूर्वाधार निर्माण, साना सिँचाइ निर्माण, तालिम, प्रविधि प्रसार, प्राविधिक टेवा, कृषि सामग्री आपूर्ति र कृषक क्षमता विकास कार्यक्रमको सञ्चालन, अनुगमन र नियमन,

(३) कृषि तथा पशुपक्षीजन्य प्राकृतिक प्रकोप तथा महामारी रोगको नियन्त्रण,

(४) पशुपक्षी चिकित्सा सेवाको व्यवस्थापन,

(५) कृषि वातावरण संरक्षण तथा जैविक विविधताको संरक्षण र प्रवर्द्धन,

(६) पशुनश्ल सुधार पद्धतिको विकास र व्यवस्थापन,

(७) उच्च मूल्ययुक्त कृषिजन्य वस्तुको प्रवर्द्धन, विकास तथा बजारीकरण,

(८) स्थानीय चरन तथा खर्क विकास र व्यवस्थापन,

(९) पशु आहारको गुणस्तर नियमन,

(१०) स्थानीयस्तरमा पशुपक्षी सम्बन्धी तथ्याङ्कको व्यवस्थापन र सूचना प्रणाली,

(११) पशु बधशाला र शीत भण्डारणको व्यवस्थापन र नियमन,

(१२) पशुपक्षी सम्बन्धी बीमा र कर्जा सहजीकरण,

(१३) पशुपालन तथा पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी अन्य कार्य।

त. जेष्ठ नागरिक, अपागंता भएका व्यक्ति र अशक्तहरूको व्यवस्थापन

(१) सङ्घ र प्रदेश कानूनको अधीनमा रही सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको कार्यान्वयन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन,

(२) जेष्ठ नागरिक, अपागंता भएका व्यक्ति तथा असहायको लगत अद्यावधिक, परिचयपत्र वितरण, सामाजिक सुरक्षा तथा सुविधाको व्यवस्थापन तथा वितरण,

(३) जेष्ठ नागरिक क्लव, दिवा सेवा केन्द्र, भेटघाट स्थल, आश्रय केन्द्रको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन,

(४) सङ्घ तथा प्रदेशसँगको समन्वयमा अपा˙ता पुनस्र्थापना केन्द्र, ज्येष्ठ नागरिक केन्द्र तथा अशक्त स्याहार केन्द्रको सञ्चालन र व्यवस्थापन,

(५) सडक बालबालिका, अनाथ, असहाय, अशक्त र मानसिक असन्तुलन भएका व्यक्तिहरूको पुनस्र्थापना केन्द्रको सञ्चालन, व्यवस्थापन, अनुगमन र नियमन,

(६) जेष्ठ नागरिक, अपागंता भएका व्यक्ति र अशक्तहरूको व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य ।

थ. बेरोजगारको तथ्याकं सकंलन

(१) रोजगार तथा बेरोजगार श्रमशक्तिको तथ्याङ्ढ सङ्ढलन, प्रशोधन र सूचना प्रणालीको स्थापना,

(२) स्थानीयस्तरमा रहेका स्वदेशी तथा विदेशी श्रमिकको लगत सकंलन तथा सूचना व्यवस्थापन,

(३) विभिन्न क्षेत्र तथा विषयका दक्ष जनशक्तिको तथ्याकं सकंलन तथा व्यवस्थापन,

(४) सुरक्षित वैदेशिक रोजगारी र वैदेशिक रोजगारीमा रहेको श्रमशक्तिको सूचना तथा तथ्याकंको सकंलन तथा व्यवस्थापन,

(५) रोजगार सूचना केन्द्रको व्यवस्थापन तथा सञ्चालन,

(६) वैदेशिक रोजगारीमा जाने श्रमशक्तिको लागि वित्तीय साक्षरता र सीपमूलक तालीमको सञ्चालन,

(७) वैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका व्यक्तिहरूको सामाजिक पुनः एकीकरण,

(८) वैदेशिक रोजगारीबाट प्राप्त ज्ञान, सीप र उद्यमशीलताको उपयोग,

(९) बेरोजगारको तथ्याकं सकंलन सम्बन्धी अन्य कार्य।

द. कृषि प्रसारको व्यवस्थापन, सञ्चालन र नियन्त्रण

(१) कृषि प्रसार सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,

(२) कृषि प्रसार तथा जनशक्तिको प्रक्षेपण, व्यवस्थापन र परिचालन,

(३) कृषकहरूको क्षमता अभिवृद्धि, प्राविधिक सेवा, टेवा, सीप विकास र सशक्तीकरण,

(४) कृषि बिउविजन, नश्ल, मलखाद र रसायन तथा औषधिहरूको आपूर्ति, उपयोग र नियमन,

(५) कृषक समूह, कृषि सहकारी र कृषि सम्बन्धी स्थानीय सङ्घ संस्थाहरूको समन्वय, व्यवस्थापन र नियमन,

(६) स्थानीयस्तरमा कृषि सम्बन्धी प्रविधिको संरक्षण र हस्तान्तरण,

(७) कृषि सम्बन्धी सूचनाको प्रचारप्रसार,

(८) स्थानीयस्तरका स्रोत केन्द्रहरूको विकास र व्यवस्थापन,

(९) प्रागांरिक खेती तथा मलको प्रवद्र्धन र प्रचार प्रसार,

(१०) कृषि प्रसारको व्यवस्थापन, सञ्चालन र नियन्त्रण सम्बन्धी अन्य कार्य ।

ध. खानेपानी, साना जलविद्युत आयोजना, वैकल्पिक उर्जा

(१) स्थानीय खानेपानी सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,

(२) खानेपानी महसुल निर्धारण र खानेपानी सेवा व्यवस्थापन,

(३) एक मेगावाट सम्मका जलविद्युत आयोजना सम्बन्धी स्थानीयस्तरको नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,

(४) स्थानीय तहमा वैकल्पिक ऊर्जा सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, नियमन,

(५) स्थानीय विद्युत वितरण प्रणाली र सेवाको व्यवस्थापन, सञ्चालन, अनुगमन र नियमन,

(६) स्थानीय तहमा वैकल्पिक ऊर्जा सम्बन्धी प्रविधि विकास र हस्तान्तरण, क्षमता अभिवृद्धि र प्रवद्र्धन,

(७) खानेपानी, साना जलविद्युत आयोजना तथा वैकल्पिक उर्जा सम्बन्धी अन्य कार्य ।

न. विपद् व्यवस्थापन

(१) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजनाको कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,

(२) स्थानीयस्तरमा विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, पूर्व सूचना प्रणाली, खोज तथा उद्धार, राहत सामग्रीको पूर्व भण्डारण, वितरण र समन्वय,

(३) स्थानीय तटबन्ध, नदी र पहिरोको नियन्त्रण तथा नदीको व्यवस्थापन र नियमन,

(४) विपद् जोखिम क्षेत्रको नक्साङ्कन तथा बस्तीहरूको पहिचान र स्थानान्तरण,

(५) विपद् व्यवस्थापनमा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय समुदाय, सङ्घ संस्था तथा निजी क्षेत्रसँग सहयोग, समन्वय र सहकार्य,

(६) विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत साधनको परिचालन,

(७) विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी स्थानीयस्तरका आयोजनाको तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,

(८) विपद् पश्चात् स्थानीयस्तरको पुनस्र्थापना र पुनर्निर्माण,

(९) स्थानीयस्तरको विपद् सम्बन्धी तथ्याकं व्यवस्थापन र अध्ययन अनुसन्धान,

(१०) स्थानीय आपतकालीन कार्य सञ्चालन प्रणाली,

(११) समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यक्रमको सञ्चालन,

(१२) विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अन्य कार्य ।

प. जलाधार, वन्यजन्तु, खानी तथा खनिज पदार्थको संरक्षण

(१) जलाधार, वन्यजन्तु, खानी तथा खनिज पदार्थको संरक्षण सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड तथा योजनाको कार्यान्वयन र नियमन,

(२) पानी मुहानको संरक्षण,

(३) सामुदायिक भू–संरक्षण र सोमा आधारित आय आर्जन कार्यक्रम,

(४) भू–संरक्षण र जलाधार व्यवस्थापनजन्य सामुदायिक अनुकूलन,

(५) खानी तथा खनिज पदार्थ सम्बन्धी सूचना तथा तथ्याङ्ढ सकंलन,

(६) बहुमूल्य धातु, पत्थर तथा खनिज पदार्थको संरक्षण र सम्वद्र्धनमा सहयोग,

(७) ढुगां, गिट्टी, बालुवा, नुन, माटो, खरीढुगां तथा स्लेट जस्ता खानीजन्य वस्तुको सर्वेक्षण, उत्खनन् तथा उपयोगको दर्ता, अनुमति, नवीकरण, खारेजी र व्यवस्थापन,

(८) भौगर्भिक नक्सा प्रकाशन ।

फ. भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास

(१) भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास सम्बन्धी स्थानीयस्तरको नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,

(२) पुरातइभ्व, प्राचीन स्मारक तथा संग्रहालयको संरक्षण, सम्भार, प्रवद्र्धन र विकास,

(३) परम्परागत जात्रा तथा पर्वको सञ्चालन र व्यवस्थापन,

(४) प्रचलित कानून बिरुद्धका कुरीति तथा कुसंस्कार बिरुद्ध सामाजिक परिचालन सम्बन्धी कार्य,

(५) भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास सम्बन्धी अन्य कार्य ।

(३) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले सङ्घ तथा प्रदेशसँगको सहकार्यमा प्रयोग गर्ने साझा अधिकार संविधानको अनुसूची–९ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

(४) उपदफा (३) को सर्वसामान्यतामा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी देहायको विषयमा सङ्घ तथा प्रदेश कानूनको अधीनमा रही गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः–

क. खेलकुद र पत्रपत्रिका

(१) स्थानीयस्तरका खेलकुदको संरचनाको पूर्वाधार निर्माण, सञ्चालन तथा विकास,

(२) स्थानीयस्तरका खेलकुद प्रशासन तथा सङ्घ संस्थाको नियमन र समन्वय,

(३) खेलकुदको विकास र प्रवर्द्र्धन,

(४) खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना र सहभागिता,

(५) खेलकुद सम्बन्धी पूर्वाधारको विकास,

(६) स्थानीय तहका पत्रपत्रिकाको दर्ता, अभिलेख तथा नियमन ।

ख. स्वास्थ्य

(१) सङ्घीय तथा प्रदेशस्तरीय लक्ष्य र मापदण्ड बमोजिम स्थानीयस्तरको स्वास्थ्य सम्बन्धी लक्ष्य र गुणस्तर निर्धारण,

(२) जनरल अस्पताल, नर्सिङ होम, निदान केन्द्र तथा अन्य स्वास्थ्य संस्थाहरूको क्लिनिक दर्ता, सञ्चालन अनुमति र नियमन,

(३) स्थानीयस्तरमा औषधिजन्य वनस्पति, जडीबुटी र अन्य औषधिजन्य वस्तुको उत्पादन, प्रशोधन र वितरण,

(४) स्वास्थ्य बीमा लगायतका सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको व्यवस्थापन,

(५) स्थानीयस्तरमा औषधि तथा अन्य मेडिकल उत्पादनहरूको न्यूनतम मूल्य निर्धारण र नियमन,

(६) स्थानीयस्तरमा औषधिको उचित प्रयोग र सूक्ष्मजीव निरोधक प्रतिरोध न्यूनीकरण,

(७) स्थानीयस्तरमा औषधि र स्वास्थ्य उपकरणको खरिद, भण्डारण र वितरण,

(८) स्थानीयस्तरमा स्वास्थ्य सूचना प्रणालीको व्यवस्थापन,

(९) स्थानीयस्तरमा जनस्वास्थ्य निगरानी (पब्लिक हेल्थ सर्भेलेन्स),

(१०) स्थानीयस्तरको प्रवर्द्र्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक, पुनस्र्थापनात्मक र प्यालिएटिभ स्वास्थ्य सेवाको सञ्चालन,

(११) स्वस्थ जीवनशैली, पोषण, शारीरिक ब्यायाम, योग अभ्यास, स्वास्थ्य वृत्तको पालना, पञ्चकर्म लगायतका जनस्वास्थ्य सेवाको प्रवर्द्र्धन,

(१२) जुनोटिक र कीटजन्य रोगको नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन,

(१३) सुर्ती, मदिरा र लागू पदार्थजन्य वस्तुको प्रयोग नियन्त्रण तथा सचेतना अभिवृद्धि,

(१४) आयुर्वेदिक, युनानी, आम्ची, होमियोप्याथिक, प्राकृतिक चिकित्सा लगायतका परम्परागत स्वास्थ्य उपचार सेवाको व्यवस्थापन,

(१५) जनस्वास्थ्य, आपतकालीन स्वास्थ्य तथा महामारीको नियन्त्रण योजना र कार्यान्वयन,

(१६) रोगको नियन्त्रण तथा रोकथाम,

(१७) आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रवाह तथा स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन ।

ग. विद्युत, खानेपानी तथा सिँचाइ जस्ता सेवाहरू

(१) विद्युत वितरण प्रणाली र सेवाको व्यवस्थापन,

(२) खानेपानी महसुल निर्धारण र खानेपानी सेवाको व्यवस्थापन,

(३) स्थानीय साना सतह तथा भूमिगत सिँचाइ प्रणालीको सञ्चालन तथा मर्मत सम्भार, सेवा शुल्क निर्धारण र सकंलन सम्बन्धी व्यवस्थापन ।

घ. सेवा शुल्क, दस्तुर, दण्ड जरिबाना तथा प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी, पर्यटन शुल्क

(१) स्थानीय सेवा शुल्क, दस्तुर, दण्ड जरिबाना सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र नियमन,

(२) प्राकृतिक स्रोत साधन र सेवा शुल्क, रोयल्टी सङ्ढलन, समन्वय र नियमन,

(३) खनिज पदार्थको उत्खनन् र सो सम्बन्धी रोयल्टी सकंलन,

(४) सामुदायिक वनको सञ्चालन र व्यवस्थापनबाट प्राप्त रोयल्टी सकंलन,

(५) पानीघट्ट, कुलो, पैनी जस्ता सेवा सञ्चालनबाट प्राप्त रोयल्टी सकंलन ।

ङ. वन, जगंल, वन्यजन्तु, चराचुरुगीं, जल उपयोग, वातावरण, पर्यावरण तथा जैविक विविधता

(१) वन, ज·ल, वन्यजन्तु, चराचुरुगीं, जल उपयोग, वातावरण, पर्यावरण तथा जैविक विविधता सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,

(२) स्थानीयस्तरमा सामुदायिक, ग्रामीण तथा शहरी, धार्मिक, कवुलियती र साझेदारी वनको संरक्षण, सम्वर्द्धन, उपयोग, अनुगमन र नियमन तथा वन उपभोक्ता समूहको व्यवस्थापन,

(३) मध्यवर्ती क्षेत्रको सामुदायिक, धार्मिक र कबुलियती वनको व्यवस्थापन,

(४) स्थानीयस्तरमा नदी किनार, नदी उकास, नहर किनार तथा सडक किनारमा वृक्षारोपण व्यवस्थापन,

(५) स्थानीयस्तरमा निजी वनको प्रवर्द्धन, अनुगमन र नियमन,

(६) स्थानीयस्तरमा सार्वजनिक खाली जग्गा, पाखा वा क्षेत्रमा वृक्षारोपण, सम्भार, उपयोग र व्यवस्थापन,

(७) स्थानीयस्तरमा जडीबुटी तथा अन्य गैरकाष्ठ वन पैदावार सम्बन्धी सर्वेक्षण, उत्पादन, सकंलन, प्रवर्द्धन, प्रशोधन र बजार व्यवस्थापन,

(८) वनबीउ बगैचा स्थापना, व्यवस्थापन र प्रवर्द्धन,

(९) नर्सरी स्थापना, बिरुवा उत्पादन, वितरण, रोपण र प्रवर्द्धन,

(१०) वन्यजन्तु र चराचुरुगींको संरक्षण, व्यावसायिक पालन, उपयोग र अनुगमन,

(११) मानव तथा वन्यजन्तु बीचको द्वन्द्व व्यवस्थापन,

(१२) स्थानीय प्राणी उद्यान (चिडियाखाना) को स्थापना र सञ्चालन,

(१३) स्थानीय वन्यजन्तु पर्यटन र आयआर्जन,

(१४) स्थानीयस्तरमा आखेटोपहारको व्यवस्थापन,

(१५) स्थानीयस्तरमा वन, वन्यजन्तु तथा चराचुरुगींको अभिलेखाकंन र अध्ययन अनुसन्धान,

(१६) विश्वसम्पदा सूचीमा परेका स्मारक र पुरातात्विक महत्वका वन, सीमसार क्षेत्र, तटवर्ती क्षेत्रका जग्गा सम्बन्धी लगत,

(१७) मिचाहा प्रजातिको नियन्त्रण,

(१८) स्थानीयस्तरको जोखिम न्यूनीकरण,

(१९) जैविक विविधताको अभिलेखाकंन,

(२०) स्थानीयस्तरमा हरियाली प्रवद्र्धन,

(२१) स्थानीय साना जल उपयोग सम्बन्धी क्षेत्रगत अयोजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र अनुगमन,

(२२) रैथाने प्रजातिको संरक्षण र प्रवद्र्धन,

(२३) स्थानीयस्तरमा वातावरणीय जोखिम न्यूनीकरण,

(२४) स्थानीयस्तरमा प्रदूषण नियन्त्रण र हानिकारक पदार्थहरूको नियमन तथा व्यवस्थापन,

(२५) स्थानीयस्तरमा न्यून कार्वनमुखी तथा वातावरणमैत्री विकास अवलम्बन,

(२६) स्थानीयस्तरमा वातावरण संरक्षण क्षेत्र निर्धारण र व्यवस्थापन ।

च. सामाजिक सुरक्षा र गरिबी निवारण

(१) सामाजिक सुरक्षा तथा गरिबी निवारण सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, नियमन र अध्ययन अनुसन्धान,

(२) लक्षित समूह सम्बन्धी स्थानीय योजना, कार्यक्रम, स्रोत परिचालन र व्यवस्थापन,

(३) सामाजिक सुरक्षाको कार्यान्वयनको लागि सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सङ्घ संस्थासँग सम्पर्क, समन्वय र सहकार्य,

(४) सामाजिक सुरक्षा सम्बन्धी स्थानीय तथ्याकं र सूचना व्यवस्थापन,

(५) गरिब घरपरिवार पहिचान सम्बन्धी स्थानीय सर्वेक्षण, सूचना व्यवस्थापन र नियमन,

(६) स्थानीय सामाजिक सुरक्षा योजना र व्यवस्थापन ।

छ. व्यक्तिगत घटना, जन्म, मृत्यु, विवाह र तथ्याकं

(१) व्यक्तिगत घटना (जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाइसराइ, सम्बन्ध विच्छेद र धर्मपुत्र र धर्मपुत्री) को दर्ता,

(२) व्यक्तिगत घटनाको स्थानीय तथ्याङ्ढ सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,

(३) व्यक्तिगत घटनाको अभिलेख व्यवस्थापन र प्रतिवेदन ।

ज. स्थानीयस्तरमा पुरातत्व, प्राचीन स्मारक र संग्रहालय संरक्षण, सम्वद्र्धन र पुनः निर्माण ।

झ. सुकुम्बासी व्यवस्थापन

(१) सुकुम्बासीको पहिचान र अभिलेख व्यवस्थापन,

(२) सुकुम्बासी सम्बन्धी जीविकोपार्जन र बसोबास व्यवस्थापन ।

ञ. प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी

(१) प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त हुने रोयल्टी सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तथा नियमन,

(२) प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त हुने रोयल्टीको सकंलन तथा बाँडफाँट ।

ट. सवारी साधन अनुमति

(१) यातायात व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,

(२) स्थानीय सार्वजनिक यातायातको रुट निर्धारण, अनुमति, नवीकरण, खारेजी, सेवाको गुणस्तर, भाडा दर निर्धारण र नियमन,

(३) वातावरणमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, विपद् जोखिम संवेद्य, अपागंता र लैंगिकमैत्री यातायात प्रणालीको स्थानीय तहमा प्रवद्र्धन ।

(५) उपदफा (१) र (३) मा उल्लिखित अधिकारका अतिरिक्त गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको अन्य काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः—

क. भूमि व्यवस्थापन

(१) सङ्घीय तथा प्रदेश कानूनको अधीनमा रही स्थानीयस्तरको भू—उपयोग नीति, योजना, कार्यक्रम तर्जुमा र कार्यान्वयन,

(२) सङ्घीय तथा प्रदेशको मापदण्डको अधीनमा रही व्यवस्थित बस्ती विकासका कार्यक्रमको तर्जुमा र कार्यान्वयन, एकीकृत वस्ती विकासका लागि जग्गाको एकीकरण तथा जग्गा विकास र व्यवस्थापन,

(३) स्थानीयस्तरमा अव्यवस्थित बसोबास व्यवस्थापन ।

ख. सञ्चार सेवा

(१) सङ्घीय तथा प्रदेश कानूनको अधीनमा रही स्थानीय क्षेत्रभित्र इन्टरनेट सेवा, टेलिसेन्टर, केबुल तथा तारविहीन टेलिभिजन प्रसारणको अनुमति, नवीकरण र नियमन,

(२) स्थानीय क्षेत्रमा सूचना प्रविधिको विकास र प्रवद्र्धन गर्ने ।

ग. यातायात सेवा

(१) स्थानीय बस, ट्रली बस, ट्राम जस्ता मध्यम क्षमताका मास ट्रान्जिट प्रणालीको नीति, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमन,

(२) राष्ट्रिय रेल पूर्वाधारको उपयोग तथा महानगरीय क्षेत्रभित्र शहरी रेल सेवाको सञ्चालन, व्यवस्थापन, मर्मत सम्भार, समन्वय, साझेदारी र सहकार्य।

(६) सङ्घ वा प्रदेशले संविधान तथा प्रचलित कानून बमोजिम आफ्नो अधिकारक्षेत्रभित्रको कुनै विषय गाउँपालिका वा नगरपालिकालाई कानून बनाई निक्षेपण गर्न सक्नेछ ।

(७) गाउँपालिका वा नगरपालिकाले उपदफा (१), (३), (४) र (५) बमोजिमको काम, कर्तव्य र अधिकारको प्रयोग गर्दा आवश्यकता अनुसार कानून, नीति, योजना, मापदण्ड तथा कार्यविधि बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।

(८) स्थानीय तहले प्रदेश सरकारको परामर्शमा नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृति लिई विदेशका कुनै स्थानीय सरकारसँग भगिनी सम्बन्ध कायम गर्न सक्नेछ ।

(ठ) संघ, संस्था दर्ता तथा नवीकरण

(१) संघ, संस्था परिचालन सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, योजना, कार्यान्वयन र नियमन,

(२) स्थानीय स्तरका संघ, संस्थाको दर्ता तथा नवीकरण।

१२. वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः (१) वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार कार्यपालिकाले तोके बमोजिम हुनेछ। (२) उपदफा (१) बमोजिम कार्यपालिकाले वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार तोक्दा कम्तीमा देहाय बमोजिम हुने गरी तोक्नु पर्नेछः—

क. वडाभित्रका योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन

(१) सहभगितामूलक योजना तर्जुमा प्रणाली अनुसार बस्ती वा टोलस्तरबाट योजना तर्जुमा प्रक्रिया अवलम्बन गरी बस्ती तथा टोलस्तरीय योजनाको माग सङ्ढलन, प्राथमिकीकरण तथा छनौट गर्ने,

(२) टोल विकास संस्थाको गठन र परिचालन तथा वडाभित्र सञ्चालन हुने योजनाहरूका लागि उपभोक्ता समितिको गठन तथा सोको अनुगमन गर्ने,

(३) वडाभित्रका योजना तथा भौतिक पूर्वाधारको संरक्षण, मर्मत सम्भार, रेखदेख तथा व्यवस्थापन गर्ने,

ख. तथ्याकं अद्यावधिक तथा संरक्षण

(१) निजी घर तथा घर परिवारको लगत राख्ने,

(२) ऐतिहासिक, पुरातात्विक, सांस्कृतिक तथा धार्मिक महत्वका सम्पदा, प्राचीन स्मारक, सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन, सार्वजनिक, ऐलानी, पर्ती जग्गाको लगत राख्ने तथा संरक्षण गर्ने,

(३) खुला क्षेत्र, चोक, घाट, पाटी, पौवा, सत्तल, धर्मशाला, धार्मिक तथा सांस्कृतिकस्थल, डाँडापाखा, चरनक्षेत्र, पानीको मूल, पोखरी, तलाउ, इनार, कुवा, धारा, ढुंगेधारा, गुठीघर, बाटो, सडक, पुल पुलेसा, कुलो नहर, पानी घट्ट, मिलको तथ्याकं सकंलन गरी अद्यावधिक लगत राख्ने, संरक्षण गर्ने र खण्डीकृत तथ्याकं र सूचना सहितको वडाको पाश्र्वचित्र तयार तथा अद्यावधिक गर्ने,

ग. विकास कार्य

(१) बाल उद्यानको व्यवस्था गर्ने,

(२) अनौपचारिक शिक्षा कार्यक्रम, शिशु स्याहार तथा प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्र सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने,

(३) पुस्तकालय, वाचनालय, सामुदायिक सिकाइ केन्द्र, बालक्लव तथा बालसञ्जालको सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्ने,

(४) वडा तहको स्वास्थ्य संस्था तथा सेवाको व्यवस्थापन गर्ने,

(५) खोप सेवा कार्यक्रमको सञ्चालन, व्यवस्थापन तथा समन्वय गर्ने,

(६) पोषण कार्यक्रमको सञ्चालन तथा समन्वय गर्ने,

(७) वडा तहमा स्वास्थ्य जनचेतना विकास तथा स्वास्थ्य सूचना कार्यक्रमको सञ्चालन गर्ने,

(८) शहरी तथा ग्रामीण स्वास्थ्य क्लिनिकको सञ्चालन गर्ने, गराउने,

(९) सार्वजनिक शौचालय, स्नान गृह तथा प्रतिक्षालयको निर्माण र व्यवस्थापन गर्ने, गराउने,

(१०) वडास्तरीय सामुदायिक धाराको प्रबन्ध, कुवा, इनार तथा पोखरीको निर्माण, संरक्षण र गुणस्तर नियमन गर्ने,

(११) घरबाट निकास हुने फोहरमैलाको सकंलन र व्यवस्थापन, चोक तथा गल्लीहरूको सरसफाई, ढल निकास, मरेका जनावरको व्यवस्थापन, सतही पानीको निकास तथा पानीको स्रोत संरक्षण गर्ने, गराउने,

(१२) कृषि तथा फलफूल नर्सरीको स्थापना, समन्वय र प्रवद्र्धन तथा वडास्तरीय अगुवा कृषक तालिमको अभिमुखीकरण गर्ने,

(१३) कृषि बीउ विजन, मल तथा औषधिको माग सकंलन गर्ने,

(१४) कृषिमा लाग्ने रोगहरूको विवरण सकंलन गर्ने,

(१५) पशुपक्षी विकास तथा छाडा चौपायाको व्यवस्थापन,

(१६) वडाभित्रको चरनक्षेत्र संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने,

(१७) स्थानीय समुदायका चाडपर्व, भाषा संस्कृतिको विकासको लागि कला, नाटक, जनचेतनामूलक तथा सांस्कृतिक कार्यक्रम गर्ने गराउने,

(१८) स्थानीय मौलिकता झल्किने सांस्कृतिक रीतिरिवाजलाई संरक्षण तथा प्रवद्र्धन गर्ने,

(१९) वडाभित्र खेलकुद पूर्वाधारको विकास गर्ने,

(२०) अन्तरविद्यालय तथा क्लव मार्फत खेलकुद कार्यक्रमको सञ्चालन गर्ने गराउने,

(२१) वडा क्षेत्रभित्रको बाटोघाटो चालु अवस्थामा राख्ने तथा राख्न सहयोग गर्ने,

(२२) वडाभित्रका सडक अधिकारक्षेत्रमा अवरोध र अतिक्रमण गर्न नदिने,

(२३) बाटोघाटोमा बाढी, पहिरो, हुरी तथा प्राकृतिक प्रकोपबाट उत्पन्न अवरोध पञ्छाउने,

(२४) घरेलु उद्योगको लगत सकंलन तथा सम्भाव्यता पहिचान गर्ने,

(२५) वडाभित्र घरेलु उद्योगको प्रवद्र्धन गर्ने,

(२६) प्रचलित कानून बमोजिम व्यक्तिगत घटना दर्ता, अद्यावधिक तथा सोको अभिलेख सकंलन तथा संरक्षण गर्ने,

(२७) व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,

(२८) सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण तथा अभिलेख अद्यावधिक गर्ने,

(२९) वडालाई बालमैत्री बनाउने,

(३०) वडाभित्र आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछि परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपागंता भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसङ्ख्यक, सीमान्तकृत समुदायको अभिलेख राखी सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने,

(३१) विभिन्न समुदायबिच सामाजिक सदभाव र सौहार्दता कायम गर्ने,

(३२) बालविवाह, बहुविवाह, लैंगिक हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाइजो, हलिया प्रथा, छाउपडी, कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव बेचविखन जस्ता सामाजिक कुरीति र अन्धविश्वासको अन्त्य गर्ने, गराउने,

(३३) प्रचलित कानूनको अधीनमा रही मालपोत तथा भूमि कर, व्यवसाय कर, वहाल कर, विज्ञापन कर, सःशुल्क पार्किङ, नयाँ

व्यवसाय दर्ता, सिफारिस दस्तुर, सवारी साधन कर, मनोरञ्जन करको लेखाजोखा र सकंलन गरी सम्बन्धित गाउँपालिका वा नगरपालिकामा प्रतिवेदन सहित रकम बुझाउने,

(३४) अशक्त बिरामी भएको बेवारिस वा असहाय व्यक्तिलाई नजिकको अस्पताल वा स्वास्थ्य केन्द्रमा पुऱ्याई औषधोपचार गराउने,

(३५) असहाय वा बेवारिस व्यक्तिको मृत्यु भएमा निजको दाह संस्कारको व्यवस्था मिलाउने,

(३६) सडक बालबालिकाको उद्धार र पुनस्थापनाको लागि लगत सकंलन गर्ने,

(३७) वडाभित्रको सामुदायिक वन, वनजन्य सम्पदा र जैविक विविधताको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने,

(३८) वडा, टोल, बस्तीस्तरमा हरियाली क्षेत्र बिस्तार गर्ने, गराउने,

(३९) वडालाई वातावरणमैत्री बनाउने,

(४०) प्रागांरिक कृषि, सुरक्षित मातृत्व, विद्यार्थी भर्ना, पूर्ण खोप, खुला दिशामुक्त सरसफाई, वातावरणमैत्री तथा बालमैत्री शासनजस्ता प्रवर्द्धनात्मक कार्यहरू गर्ने, गराउने,

(४१) वडाभित्र घरबास पर्यटन (होम स्टे) कार्यक्रम प्रवर्द्धन गर्ने ।

घ. नियमन कार्य

(१) वडाभित्र सञ्चालित विकास योजना, आयोजना तथा संलग्न उपभोक्ता समितिहरूका कार्यको अनुगमन तथा नियमन गर्ने,

(२) सिकर्मी, डकर्मीलाई भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माण सम्बन्धी तालिम दिने,

(३) खाद्यान्न, माछा, मासु, तरकारी, फलफूल, पेय पदार्थ तथा उपभोग्य सामग्रीको गुणस्तर र मूल्यसूची अनुगमन गरी उपभोक्ता हित संरक्षण गर्ने,

(४) वडाभित्रका उद्योग धन्दा र व्यवसायको प्रवर्द्धन गरी लगत राख्ने,

(५) हाट बजारको व्यवस्थापन गर्ने, गराउने,

(६) विद्युत चुहावट तथा चोरी नियन्त्रणमा सहयोग गर्ने ।

ङ. सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने

(१) नाता प्रमाणित गर्ने,

(२) नागरिकता तथा नागरिकताको प्रतिलिपि लिनका लागि सिफारिस गर्ने,

(३) बहाल करको लेखाजोखा सिफारिस गर्ने,

(४) बन्द घर तथा कोठा खोल्न रोहबरमा बस्ने,

(५) मोही लगत कट्टाको सिफारिस गर्ने,

(६) घर जग्गा करको लेखाजोखा सिफारिस गर्ने,

(७) जन्म मिति प्रमाणित गर्ने,

(८) व्यापार व्यवसाय बन्द भएको, सञ्चालन नभएको वा व्यापार व्यवसाय हुदै नभएको सिफारिस गर्ने,

(९) विवाह प्रमाणित तथा अविवाहित प्रमाणित गर्ने,

(१०) निःशुल्क वा सशुल्क स्वास्थ्य उपचारको सिफारिस गर्ने,

(११) वडाबाट जारी हुने सिफारिस तथा अन्य कागजलाई अंग्रेजि भाषामा समेत सिफारिस तथा प्रमाणित गर्ने,

(१२) घर पाताल प्रमाणित गर्ने,

(१३) व्यक्तिगत विवरण प्रमाणित गर्ने,

(१४) जग्गा धनी दर्ता प्रमाणपुर्जामा घर कायम गर्न सिफारिस गर्ने,

(१५) कुनै व्यक्तिको नाम, थर, जन्म मिति तथा वतन फरक–फरक भएको भए सो व्यक्ति एकै हो भन्ने सिफारिस गर्ने,

(१६) नाम, थर, जन्म मिति संशोधनको सिफारिस गर्ने,

(१७) जग्गा धनी दर्ता प्रमाणपुर्जा हराएको सिफारिस गर्ने,

(१८) कित्ताकाट गर्न सिफारिस गर्ने,

(१९) संरक्षक प्रमाणित गर्ने तथा संस्थागत र व्यक्तिगत संरक्षक सिफारिस गर्ने,

(२०) जीवितसँगको नाता प्रमाणित गर्ने,

(२१) मृतकसँगको नाता प्रमाणित तथा सर्जमिन सिफारिस गर्ने,

(२२) जीवित रहेको सिफारिस गर्ने,

(२३) हकवाला वा हकदार प्रमाणित गर्ने,

(२४) नामसारी गर्न सिफारिस गर्ने,

(२५) जग्गाको हक सम्बन्धमा सिफारिस गर्ने,

(२६) उद्योग ठाउँसारी गर्न सिफारिस गर्ने,

(२७) आधारभूत विद्यालय खोल्न सिफारिस गर्ने,

(२८) जग्गा मूल्यांकन सिफारिस गर्ने,

(२९) विद्यालयको कक्षा थप गर्न सिफारिस गर्ने,

(३०) अशक्त, असहाय तथा अनाथको पालन पोषणको लागि सिफारिस गर्ने,

(३१) वैवाहिक अंगीकृत नागरिकता सिफारिस गर्ने,

(३२) आर्थिक अवस्था कमजोर वा सम्पन्न रहेको सम्बन्धी सिफारिस गर्ने,

(३३) विद्यालय ठाउँसारी गर्न सिफारिस गर्ने,

(३४) धारा तथा विद्युत जडानको लागि सिफारिस गर्ने,

(३५) प्रचलित कानून अनुसार प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिमको अन्य सिफारिस वा प्रमाणित गर्ने ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम कार्यपालिकाबाट वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार नतोकिएसम्म वडा समितिले उपदफा (२) बमोजिमको काम, कर्तव्य र अधिकार प्रयोग गर्नेछ ।

(४) वडाबाट गरिने कार्य वडा कार्यालयको नाममा हुनेछ ।

१३. न्यूनतम दररेट निर्धारण गर्नेः (१) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्रको निर्माण कार्य तथा अन्य सेवाको प्रयोजनको लागि निर्माण सामग्री, ज्याला, भाडा तथा महसुलको स्थानीय न्यूनतम दररेट तोक्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम श्रमिकको ज्यालादर निर्धारण गर्दा नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको राष्ट्रिय न्यूनतम पारिश्रमिकभन्दा कम नहुने गरी तोक्नु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको दररेट प्रत्येक आर्थिक वर्ष शुरु हुनुभन्दा पन्ध्र दिन अगावै तोकी सक्नु पर्नेछ ।

१४. समिति, उपसमिति वा कार्यदल गठन गर्न सक्नेः (१) कार्यपालिकाले आफ्नो काम कारबाही व्यवस्थित गर्न आवश्यकता अनुसार कुनै सदस्यको संयोजकत्वमा समिति वा उपसमिति गठन गर्न सक्नेछ ।

(२) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले विषय विज्ञता आवश्यक पर्ने क्षेत्रमा कुनै सदस्य वा विषय विज्ञको संयोजकत्वमा कार्यदल गठन गर्न सक्नेछ ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिम गठन हुने समिति, उपसमिति वा कार्यदलको कार्यक्षेत्र, कार्याविधि र अन्य विषय त्यस्तो समिति, उपसमिति वा कार्यदल गठन गर्दाको बखत तोके बमोजिम हुनेछ ।

१५. परिचालन र समन्वय गर्नेः गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले स्थानीयस्तरमा विकास निर्माण तथा सेवा प्रवाह सम्बन्धी कार्य गर्दा आफ्नो क्षेत्रभित्रका उपभोक्ता, निजी क्षेत्र, सामुदायिक सङ्घ संस्था, सहकारी संस्था तथा गैरसरकारी क्षेत्रको परिचालन र समन्वय प्रवद्र्धनलाई प्रोत्साहन गर्न सक्नेछ ।

१६. कार्यविभाजन र कार्यसम्पादनः (१) कार्यपालिकाको कार्यविभाजन र कार्यसम्पादन सम्बन्धी व्यवस्था सम्बन्धित कार्यपालिकाले स्वीकृत गरेको नियमावली बमोजिम हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यविभाजन नियमावलीमा अध्यक्ष तथा प्रमुख, उपाध्यक्ष तथा उपप्रमुख, वडा अध्यक्ष र सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार समेत उल्लेख भएको हुनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको कार्यविभाजन तथा कार्य सम्पादन नियमावली स्वीकृत वा संशोधन भएको मितिले पन्ध्र दिनभित्र प्रदेश र नेपाल सरकारमा पठाउनु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिमको नियमावलीबाट पदाधिकारीको कार्यविभाजन वा काम, कर्तव्य र अधिकार नतोकिएसम्मको लागि निजको काम, कर्तव्य अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः—

क. अध्यक्ष वा प्रमुखको काम, कर्तव्य र अधिकारः अध्यक्ष वा प्रमुखको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः—

(१) सभा तथा कार्यपालिकाको बैठक बोलाउने र बैठकको अध्यक्षता गर्ने,

(२) सभा र कार्यपालिकाको बैठकमा बैठकको कार्यसूची तथा प्रस्ताव पेश गर्ने, गराउने,

(३) वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तयार गरी सभामा पेश गराउने,

(४) सभाको अधिवेशन आव्हान र अन्त्य गर्ने,

(५) सभा र कार्यपालिकाको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने गराउने,

(६) कार्यपालिकाको दैनिक कार्यको सामान्य रेखदेख, निर्देशन र नियन्त्रण गर्ने,

(७) उपाध्यक्ष वा उपप्रमुख, कार्यपालिकाका सदस्य तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई काजमा खटाउने,

(८) दफा १२ को खण्ड ङ. बमोजिम वडा समितिबाट सम्पादन हुने सिफारिस तथा प्रमाणित हुने विषय बाहेक प्रचलित नेपाल कानून

बमोजिम स्थानीय तहबाट गर्नु पर्ने प्रमाणित वा सिफारिस गर्ने,

(९) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको चल अचल सम्पत्ति हेरचाह तथा मर्मत सम्भार गर्ने गराउने र आम्दानी, खर्च, हिसाब र अन्य कागजपत्र सुरक्षित राख्ने, राख्न लगाउने,

(१०) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाका समिति, उपसमिति तथा वडा समितिको कामको रेखदेख गर्ने,

(११) सार्वजनिक सेवा प्रवाह सम्बन्धी गुनासो व्यवस्थापन गर्ने, गराउने,

(१२) सात दिनभन्दा बढी समय गाउँपालिका वा नगरपालिकामा अनुपस्थित हुने भएमा उपाध्यक्ष वा उपप्रमुखलाई कार्यभार दिने र उपाध्यक्ष वा उपप्रमुख पनि अनुपस्थित भएमा कुनै सदस्यलाई कार्यभार दिने,

(१३) सभा वा कार्यपालिकाले तोकेका अन्य काम गर्ने ।

ख. उपाध्यक्ष वा उपप्रमुखको काम, कर्तव्य र अधिकारः उपाध्यक्ष वा उपप्रमुखको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः—

(१) न्यायिक समितिको संयोजक भई कार्य गर्ने,

(२) अध्यक्ष वा प्रमुखको अनुपस्थितिमा निजको कार्यभार सम्हाल्ने,

(३) गैरसरकारी सङ्घ संस्थाका क्रियाकलापको समन्वय गर्ने,

(४) उपभोक्ता हित संरक्षण सम्बन्धी कार्यको समन्वय गर्ने,

(५) योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गरी सोको प्रतिवेदन बैठकमा पेश गर्ने,

(६) सभा र कार्यपालिकाद्वारा गठित समितिहरूको काममा सहजीकरण र समन्वय गर्ने,

(७) सात दिनभन्दा बढी समय गाउँपालिका वा नगरपालिकामा अनुपस्थित हुने भएमा अध्यक्ष वा प्रमुखलाई जानकारी गराउने,

(८) सभा, कार्यपालिका तथा अध्यक्ष वा प्रमुखले प्रत्यायोजन गरेका वा तोकेका अन्य कार्य गर्ने।

ग. वडा अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकारः वडा अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः—

(१) वडा समितिको अध्यक्ष भई कार्य गर्ने,

(२) वडा समितिका सदस्यहरूको काममा समन्वय र सहजीकरण गर्ने,

(३) वडाको विकास योजना, बजेट तथा कार्यक्रम तयार गर्ने, गर्न लगाउने तथा स्वीकृतिका लागि गाउँपालिका वा नगरपालिकामा पेश गर्ने,

(४) वडाबाट कार्यान्वयन हुने योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने गराउने, सोको अनुगमन तथा आवधिक समीक्षा गर्ने, गराउने,

(५) दफा १२ को खण्ड ङ मा उल्लिखित विषयमा सिफारिस तथा प्रमाणित सम्बन्धी कार्य गर्ने,

(६) सात दिनभन्दा बढी समय वडामा अनुपस्थित हुने भएमा वडाको दैनिक प्रशासनिक तथा सिफारिस सम्बन्धी कार्य गर्न सम्बन्धित वडा समितिको कुनै सदस्यलाई जिम्मेवारी तोकी सोको जानकारी अध्यक्ष वा प्रमुखलाई दिने,

(७) कार्यपालिका, सभा वा वडा समितिले तोकेका अन्य कार्य गर्ने ।

घ. कार्यपालिकाका सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकारः कार्यपालिकाको सदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः—

(१) कार्यपालिकाको बैठकमा भाग लिने,

(२) अध्यक्ष वा प्रमुखले तोकेको विषयगत क्षेत्रको संयोजक वा प्रमुख भई तोकिएको कार्य गर्ने,

(३) सात दिनभन्दा बढी समय गाउँपालिका वा नगरपालिकामा अनुपस्थित हुने भएमा अध्यक्ष वा प्रमुखलाई जानकारी गराउने,

(४) कार्यपालिकाले तोकेका अन्य कार्य गर्ने ।

१७. बैठक र निर्णयः (१) कार्यपालिकाको बैठक कम्तीमा महिनाको एक पटक बस्नेछ ।

(२) कार्यपालिकाको बैठकमा कार्यपालिकामा तत्काल कायम रहेका सदस्य सङ्ख्याको पचास प्रतिशतभन्दा बढी सदस्यहरू उपस्थित भएमा बैठकको लागि गणपूरक सङ्ख्या पुगेको मानिनेछ ।

(३) कार्यपालिकाको बैठकको निर्णय सर्वसम्मतिबाट हुनेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम सर्वसम्मतिबाट निर्णय हुन नसकेमा कार्यपालिकामा तत्काल कायम रहेको सदस्य सङ्ख्याको बहुमत सदस्यबाट गरेको निर्णय कार्यपालिकाको निर्णय हुनेछ ।

(५) कार्यपालिकाको बैठक तथा निर्णय सम्बन्धी अन्य व्यवस्था संविधानको धारा २१८ बमोजिमको नियमावली अनुसार हुनेछ ।

१८. अधिकार प्रत्यायोजनः (१) कार्यपालिकाले आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये केही अधिकार अध्यक्ष वा प्रमुख, उपाध्यक्ष वा उपप्रमुख, वडा समितिका सदस्य, आफू अन्तर्गतका समिति, उपसमिति वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(२) अध्यक्ष वा उपाध्यक्ष, प्रमुख वा उपप्रमुखले आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये केही अधिकार कुनै सदस्य वा कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(३) वडा समिति वा वडा अध्यक्षले आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये केही अधिकार वडा समितिका कुनै सदस्य वा कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

सुन्दरहरैंचा नगरपालिका, मोरङ

सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अवस्था विगत ५ वर्षको

भौतिक पूर्वाधार तर्फ

सि.नं.	कामको विवरण	संख्या/वटा	किलोमिटर
१	कालोपत्रे/पेवल्स	३३३	१७७ किलोमिटर
२	एजिङ	२९९	१५३ किलोमिटर
३	पक्कि ड्रेन	४६	१३ किलोमिटर
४	ग्राभेल/स्तरोन्नती	३५४	२०० किलोमिटर
५	पुल/कल्भेट	७७	१ किलोमिटर
६	झोलुङगे पुल	४	०
७	खोला तटबन्धन	८३	११ किलोमिटर
८	घेराबेरा पैनी कुलो निर्माण	६७	१२.५ किलोमिटर
९	विद्युत विस्तारको क्रममा वितरण भएको पोलको संख्या	३५००	०
१०	वितरण भएका ट्रान्समिटर	५९	०
११	निर्माण भएको वडा कार्यालय भवन	२	३ वटा (निर्माणाधिन)
१२	निर्माण तथा स्तरोन्नती भएका स्वास्थ्य संस्था भवन	१०	०
१३	निर्माण तथा स्तरोन्नती भएको सामुदायिक भवन	६२	०
१४	निर्माण भएका विद्यालय भवन	१८	०
१५	सार्वजनिक शौचालय	५	०

मुख्य उपलब्धीहरु :

१. ३५ बेड क्षमता सहित ज्म्म लेबलको सुन्दरहरैँचा नगर अस्पताल सञ्चालनमा आएको ।
२. वडा नं. ३, ५, ९, ११ को वडा कार्यालय निर्माण गरिएको ।
३. वडा नं. ११, १०, ९, ८, ७ मा आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र निर्माण भई सञ्चालनमा आएको ।
४. वडा नं. ४ र ६ मा स्वास्थ्य संस्था निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको ।
५. वडा नं. २, ३, ५ र १२ मा सुविधा सम्पन्न ल्याब सहितको स्वास्थ्य सेवामा पूर्ण सूधार गरि सञ्चालनमा ल्याईएको ।

६. दीगो विकासको लक्ष्य र १५ औं योजना अनुरुप आधारभूत स्वास्थ्य सेवा जनताको पहुँचयोग्य बनाउन सफल ।
७. सुन्दरहरैंचा नगरपालिका वडा नं. ११ मा प्रादेशिक सरुवा रोग अस्पतालको शिलन्यास ।
८. पूर्वाञ्चल विश्वविद्यालयको केन्द्रिय कार्यालय सहित विशेषज्ञ डाक्टरहरुको सेवा सञ्चालनमा ल्याउन समन्वय गरेको । साथै नगरपालिकाले अनुदान सहयोगमा एम्बुलेन्स हस्तान्तरण गर्न लागिएको ।
९. १ नं. प्रदेश प्रहरी तालिम केन्द्रलाई ५० विगाह जग्गा उपलब्ध गराई तालिम केन्द्र निर्माणका लागि पहल गरि हाल तालिम सञ्चालनमा ल्याईएको ।
१०. सुन्दरहरैंचा नगरपालिकाको प्रशासनिक कार्यालय भवन निर्माणका लागि सलकपुरमा ४ विगाह ८ कठ्ठा जग्गा प्राप्त भई भवनको शिलन्यास कार्य सम्पन्न गरिएको र निर्माण कार्य समेत थालनीका लागि टेण्डर प्रकृयामा लगिएको ।
११. सुन्दरहरैंचा नगरपालिका वडा नं ९ मा करिब १५ करोडको लगानिमा सुविधा सम्पन्न बुधबारे कृषि बजार भवन निर्माण शिलन्यास गरिएको ।
१२. सुन्दरहरैंचा नगरपालिका वडा नं. ७ मा कृषकहरुको उत्पादनलाई सुरक्षित साथ राख्नका लागि कोल्ड स्टोर निर्माणका लागि भवनको शिलन्यास ।
१३. कोभिड संक्रमण तथा लकडाउन अवधिमा नागरिकका घर घरमा औषधी तथा अक्सिजन शिलिण्डर सहित स्वास्थ्यकर्मी परिचालन गरिएको ।
१४. सुन्दरहरैंचामा खेल पूर्वाधार निर्माणका लागि करिब २७ करोडको लगानीमा इन्द्रपुर रंगशालाको म्एच निर्माणको कार्य सम्पन्न भई भौतिक पूर्वाधार निर्माण हुदैं ।
१५. २१ औं शताब्दिमा शिक्षालाई प्रविधिसँग जोड्दै सबै सामुदायिक विद्यालयहरुमा इन्टरनेटको पहुँच पुगाईएको साथै आवश्यकताका आधारमा क्ष्त्रृत ल्याब समेत स्थापना गरिएको ।
१६. सुकुना माध्यमिक विद्यालयमा भौतिक पूर्वाधारको गुणस्तर चेकजाँच गर्ने कार्यका लागि ल्याब सेवा सञ्चालनमा ल्याउनका लागि नगरपालिकाले आवश्यक सहयोग एवम् समन्वय गरेको ।
१७. यस क्षेत्रका किसानहरुलाई मध्यनजर गर्दै १ नं. प्रदेशमा नै माटो परिक्षण ल्याब नगर कार्यपालिकाको कार्यालयबाटै गर्ने कार्यको थालनी गरिएको ।
१८. करदाता सेवा कार्यालयको रुपमा रहेको कार्यालयलाई जग्गा प्राप्ती गरि आन्तरिक राजश्व कार्यालयको स्थापनाका लागि पहल थालिएको ।
१९. हसिना पर्यटकीय क्षेत्रको पूर्वाधार निर्माण गरि आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरुलाई आकर्षण गर्नका लागि ७ करोडको योजना कार्यान्वयनको अवस्थामा रहेको ।
२०. शेषनारायण दिव्य धाम, बाघभ्फोडा पर्यटकीय स्थल, नयाँ वृन्द्रावन गौशाला लगायतका पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माणको कार्य चालु अवस्थामा रहेको ।
२१. साजिलाल माध्यमिक विद्यालय र सुकुना माध्यमिक विद्यालयमा प्राविधिक धारको अध्ययापनका लागि आवश्यक सहयोग एवम् समन्वय गरिएको ।
२२. सुकुना बहुमुखी क्याम्पसलाई शैक्षिक अनुसन्धान केन्द्रको रुपमा विकास गराईएको । भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा नगरपालिकाको उल्लेख्यनिय सहयोग एवम् सहभागिता रहेको ।
२३. वडा नं. १० मा म्एच निर्माण गरि बौद्ध विहार निर्माण गरिएको साथै नगरका अन्य वडाहरुमा करिब ७ वटा बौद्ध विहार निर्माणका लागि नगरपालिकाले सहयोग गरेको ।
२४. नगरपालिका क्षेत्र भित्र आदिवासी जनजातीहरुको सांस्कृतिक सम्पदाको रुपमा आदिवासी जनजाती भवन निर्माण सम्पन्न गरिएको ।

२५. सतकविर तथा थारु समुदायको सामुदायिक भवन तथा सतकविर स्थल निर्माण गरिएको ।

२६. इसाई धर्मालम्बीहरुको लागि चर्च निर्माणका लागि आवश्यक सहयोग तथा समाधीस्थल निर्माणका लागि समेत नगरपालिकाले सहयोग गरेको ।

२७. नेवा समुदायको सामुदायिक भवन निर्माणका लागि नगरपालिकाले आवश्यक बजेट विनियोजन गरि निर्माण कार्य अगाडी बढाईएको ।

२८. नगरका विभिन्न स्थानमा २३ वटा भन्दा बढी जेष्ठ नागरिक चौतारी निर्माण गरिएको ।

२९. जेष्ठ नागरिकहरुको सम्मान गर्दै जेष्ठ नागरिकको विभिन्न कार्यक्रमहरु गर्नका लागि ३ वटा जेष्ठ नागरिक भवन निर्माण गरिएको ।

३०. दलित समुदायको नगर कार्यालय भवन निर्माणका लागि बजेट विनियोजन गरि शिलन्यास सम्पन्न गरिएको ।

३१. दलित समुदायका व्यक्तिहरुलाई प्रविधी हस्तान्तरण तथा विभिन्न किसिमका सिलाई कटाई मेसिन हस्तान्तरण गरिएको ।

३२. नगर क्षेत्र भित्र रहेका करिब १०० भन्दा बढी भजन किर्तन समुहलाई माग गरे बमोजिमका भजन किर्तन सामाग्री (बाजा, गाजा) निशुल्क रुपमा हस्तान्तरण गरिएको ।

३३. न्यायीक समितीलाई आउने उजुरी तथा न्याय निरुपण कार्यका लागि सुन्दरहरैँचा नगरपालिका वडा नं. ४ को वडा कार्यालयमा नमुना न्यायिक ईजलास निर्माण गरिएको ।

३४. नगरक्षेत्र भित्र रहेका सुरक्षा निकायहरुलाई इन्धन, सवारी साधन मर्मत तथा कार्यालय भवन निर्माणका लागि सहयोग गरेको ।

३५. बालविकास केन्द्र, महिला स्वयमसेवीकाहरुलाई प्रोत्साहन स्वरुप थप तलब भत्ता तथा अनुदानको व्यवस्था मिलाईएको ।

३६. नगरपालिका क्षेत्र भित्रका ४ ठाउँमा खुल्ला व्यायमशाला राखिएको तथा थप ५ स्थानमा राख्ने अन्तिम तयारीमा रहेको ।

३७. विभिन्न धर्म, संस्कृति, गोत्र, प्रतिष्ठानहरुको करिब ५० भन्दा बढी सामुदायिक सभाहल निर्माणका लागि सहयोग गरिएको ।

३८. मदन भण्डारी स्मृती प्रतिष्ठानमा नगरबाट छात्रवृद्धिमा वर्षेनि विद्यार्थीहरु अध्ययन/अध्यापन गर्ने गरेको ।

३९. सुन्दरहरैँचाकै विकट वस्तीको रुपमा वडा नं. ५ मा चारैतिरबाट नदीले घेरेको स्थानमा रहेको फोकलैण्ड टापुमा नगरपालिका आफैले लगानी गरेर फाईबर नेट मार्फत फ्रि-वाईफाई सेवा प्रदा नगरिएको ।

४०. सुन्दरहरैँचा र ईटहरी उपमहानगरपालिकाको सिमानाको रुपमा रहेको बुढीखोला वारीपट्टि ईलेक्ट्रिक शवदाह गृह निर्माण कार्य भईरहेको ।

४१. नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सबे खानेपानी उपभोक्ता समितिहरुलाई पानिको शुद्धता कायम गर्न र पाईप लाईन विस्तारका लागि आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराईएको ।

४२. करुणा फाउण्डेसन र नगरपालिकाको आवश्यक सहयोग र समन्वयमा फरक क्षमता भएका व्यक्तिहरुको विवरण संकलन, परिचयपत्र वितरण तथा आवश्यक सामाग्री वितरण गरिएको ।

४३. ९० वर्ष भन्दा माथीका जेष्ठ नागरिकहरुलाई नगरपालिकाले प्रोत्साहन स्वरुप थप रु १०००।- मासिक रुपमा सामाजिक सुरक्षा भत्तामा थप गरि उपलब्ध गराउने गरिएको ।

४४. प्रतेक वर्ष नगर माता र नगर पिता घोषणा गर्ने गरिएको र जेष्ठ नागरिक सम्मान कार्यक्रम वार्षिक रुपमा आयोजना गर्ने गरिएको ।

४५. सुकुना बहुमुखी क्याम्पस, सुकुना माध्यमिक विद्यालय, साजिलाल माध्यमिक विद्यालय, शिक्षा निकेतन माध्यमिक विद्यालय र हरैंचा माध्यमिक विद्यालयलाई १/१ थान स्कुल बस खरिद गरि वितरण गरिएको ।

४६. नगरक्षेत्र भित्रका कृषकहरुलाई २०० भन्दा बढी बयर बोका र पाठी वितरण गरिएको ।

४७. नेपाल विद्युत प्राधिकरण र नगरपालिकाको संयुक्त लगानीमा नगरक्षेत्र भित्र रहेको करिब १०६ किलोमिटर सडकमा सडक बत्ती जडान गर्ने कार्यको थालनी यसै वर्षबाट गरिनेछ ।

४८. सुकुम्वासी तथा भूमिहिन समस्या समाधानका लागि भूमि आयोगसँग देशभरीबाट सम्झौता गर्ने पहिलो नगरपालिका बनेसगैं हाल भूमिहिन व्यक्तिहरुलाई निस्सा वितरणको कार्य अगाडी बढाईएको ।

४९. करिब ३००० अति विपन्न, गरिब परिवारहरुलाई निशुल्क स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम गरिएको ।

५. शाखागत उपलब्धिहरु :-

क. सूचना तथा सञ्चार प्रविधिमा प्राप्त उपलब्धीहरु :

१. सुन्दरहरैंचा नगरपालिकाको १२ वटै वडा तथा स्वास्थ्य चौकीहरुमा युनिफाईड कम्यूनिकेसन सँग सम्झौता गरि फाईबर जडान तथा डेडिकेटेड इन्टरनेट सेवा जडान ।
२. नगरका विभिन्न १८ स्थानमा वर्ल्डलिंक सँगको सहकार्यमा फ्रि- वाईफाई सेवा जडान गरिएको ।
३. नगरको वेभ पेज र सोसल मिडिया सञ्चालन
४. नगरको परिचयात्मक डकुमेन्ट्री निर्माण
५. नगरपालिका क्षेत्र भित्र पर्ने पूर्व पश्चिम राजमार्ग क्षेत्र र नगरका मुख्य मुख्य चौकमा नेपालमै पहिलो पटक अत्याधुनिक क्षमता भएको सिसि क्यामेरा जडान गर्ने प्रकृयामा रहेको ।
६. नगरपालिका र १२ वटै वडा कार्यालयहरुमा ई-हाजिर जडान गरिएको ।
७. डिजिटल नागरिक सहायता कक्ष निर्माण गरिएको ।
८. नगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा नगरका सूचनामूलक सन्देश प्रवाह हुने गरि डिस्प्ले बोर्ड जडान गरिएको ।
९. १२ वटै वडा कार्यालयमा डिजिटल नागरिक वडापत्र राखिएको ।
१०. नगरका अधिकांश शाखाहरुमा अनलाईन सफ्टवेयर मार्फत सेवा प्रवाह हुने ।
११. डिजिटल दर्ता चलानी सेवा जडान गरिएको ।
१२. नगरपालिका प्रवेशद्धारमा डिजिटल डिस्प्ले जडान कार्य थालनी गरिएको ।
१३. ई-सेवा मार्फत नगरवासीहरुले नगरपालिकालाई तिर्नु तथा बुझाउनु पर्ने सम्पूर्ण कर अनलाईबाटै तिर्ने व्यवस्था मिलाईएको ।

ख) कृषि क्षेत्रमा प्राप्त उपलब्धीहरु

सि.नं.	विवरण	लाभान्वित परिवार
१	धानको बिउं वितरण	४५१० परिवार
२	गहुंको विउं वितरण	१५१३ परिवार
३	तोरीको विउं वितरण	१२१० परिवार
४	मिनि किट वितरण (तरकारीको)	४५२०
५	टनेल	१०९

६	माटो परिक्षण सेम्पल	२१००१
७	कृषि चुन	१२०० परिवार
८	पावर टिलर	६१
९	रोग किरा व्यवस्थापन	१२०१२
१०	प्रवृधि विस्तार कृषि तालिम	३००० किसान
११	तरकारी पकेट क्षेत्र विस्तार	५ वटा
१२	केरा बल्क	१
१३	माछा बल्क	१
१४	हाइटेक	१
१५	किसान कार्ड वितरण तथा सूचिकरण	४०००
१६	एक घर एक फलफूल (केरा बिरूवा समेत	१५४३०
१७	पावर स्प्रे वितरण	६९८
१८	बोरिङ/मोटर	३९३

ग) शिक्षा क्षेत्रमा प्राप्त उपलब्धीहरु

- सबै माध्यमिक विद्यालयमा विज्ञान प्रयोगशालाको स्थापना गरिएको ।
- सबै माध्यमिक विद्यालयमा पुस्तकालय स्थापना गरिएको ।
- कक्षा ६ देखी ८ का आ.वि. सहित सबै माध्यमिक विद्यालयमा सूचना प्रविधिध ल्याबको स्थापना गरिएको ।
- सबै आधारभूत र माध्यमिक विद्यालयमा बुककर्नर राखिएको ।
- सुकुना माध्यमिक विद्यालयलाई प्रदेश नं. १ कै नमूना विद्यालय घोषणा गरिएको ।
- सुन्दरहरैंचाको स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरिएको ।
- स्थानीय पाठ्यपुस्तक निर्माणको क्रममा रहेको ।
- सबै विद्यालयमा दरबन्दि मिलान तथा व्यवस्थापन
- सुकुना बहुमुखी क्याम्पस, सुकुना माध्यमिक विद्यालय, साजिलाल माध्यमिक विद्यालय, शिक्षा निकेतन माध्यमिक विद्यालय र हरैंचा माध्यमिक विद्यालयलाई १/१ थान स्कुल बस खरिद गरि वितरण गरिएको ।
- मदन भण्डारी स्मृती प्रतिष्ठानमा नगरबाट छात्रवृद्धिमा वर्षेनि विद्यार्थीहरु अध्ययन/अध्यापन गर्ने गरेको ।
- सुकुना बहुमुखी क्याम्पसलाई शैक्षिक अनुसन्धान केन्द्रको रुपमा विकास गराईएको । भौतिक पूर्वाधार निर्माणमा नगरपालिकाको उल्लेख्यनिय सहयोग एवम् सहभागिता रहेको ।
- साजिलाल माध्यमिक विद्यालय र सुकुना माध्यमिक विद्यालयमा प्राविधिक धारको अध्ययापनका लागि आवश्यक सहयोग एवम् समन्वय गरिएको ।

- सुकुना माध्यमिक विद्यालयमा भौतिक पूर्वाधारको गुणस्तर चेकजाँच गर्ने कार्यका लागि ल्याब सेवा सञ्चालनमा ल्याउनका लागि नगरपालिकाले आवश्यक सहयोग एवम् समन्वय गरेको ।
- २१ औं शताब्दिमा शिक्षालाई प्रविधिसँग जोड्दै सबै सामुदायिक विद्यालयहरुमा इन्टरनेटको पहुँच पुगाईएको साथै आवश्यकताका आधारमा क्ष्मृत ल्याब समेत स्थापना गरिएको ।

शैक्षिक स्थिति

१. साक्षरता प्रतिशत : ९६ (साक्षर नगर घोषणा)

२. सामुदायिक विद्यालय :- ३६ (मदरसा -१)

३. क्याम्पस : १

४.संस्थागत विद्यालय : ४५

५. बालविकास केन्द्र : ७७

छात्रवृती वितरणको अवस्था

सि.नं.	आर्थिक वर्ष	छात्रवृती प्राप्त सख्या
१.	२०७४/०७५	जिल्ला शिक्षा कार्यालयबाट वितरण गरिएको
२.	२०७५/०७६	४६३५ जनालाई
३.	२०७६/०७७	४६९५ जनालाई
४.	२०७७/०७८	५३३६ जनालाई
५.	२०७८/०७९	४९८७ जनालाई
६.	अपांगता छात्रवृत्ती	५४ जनालाई

घ) स्वास्थ्य क्षेत्रमा प्राप्त उपलब्धिहरु

कोभिड विरुद्धको खोप लगाउनेको संख्या

सि.नं.	खोपको प्रकार	संख्या
१.	पहिलो मात्रा	७२७७५
२.	दोसो मात्रा	८४९६७
३.	बुस्टर डोज	८५००
	जम्मा खोप	**१७७२४२**

ङ) पशुपंक्षी प्रसार शाखाबाट भएका महत्वपूर्ण कामहरु :

आ.व.२०७७/०७८ को सुन्दरहरैँचा नगरपालिकाको पशुपंक्षी तथ्यांक

गाई	भैसी	बाख्रा	वंगुर	कुखुरा	हास	माछा
स्थानीय ३६९५	स्थानीय ०	स्थानीय २२०८७	क्रस ३४५३	स्थानीय ४१५७८	१२४७३	१५५ हेक्टर पोखरी
उन्नत १९७७९	उन्नत ३१३४	उन्नत ४१५३७	उन्नत ११४१३	उन्नत २६६३११		

जम्मा २३४७४	जम्मा ३१३४	जम्मा ६३६२४	जम्मा १४८६६	जम्मा ३०७८८९		

सुन्दरहरैंचा नगरपालिकाको मत्स्य तथा पशुपंक्षि उत्पादन रेकर्ड

विवरण	उत्पादन	उपभोग	निर्यात
दुध	१८०२.६२० मे. टन	९९१.४४१ मे. टन	८११.१७९ मे. टन
मासु	९९०.०५ मे. टन	५९४.०३ मे. टन	३९६.०२ मे. टन
अण्डा	६९,७६,००० हजारमा	४१८५६०० हजारमा	७९०४००हजारमा
माछा	२०.२ मे.टन	२०.२ मे.टन	- ८.०८ मे. टन (आयात)

कृत्रिम गर्भाधान विवरण:

आ.व.	गाई	भैसी
२०७४/०७५	४३७६	२१२
२०७५/०७६	५२१७	१८०
२०७६/०७७	६२४४	२५५
२०७७/०७८	६२१८	२९६
२०७८/०७९	४०९३	२२७
जम्मा	**२६१४८ वटा**	**१०७० वटा**

कृत्रिम गर्भाधानवाट उत्पादन भएका वाच्छावाच्छी/पाडापाडीको विवरण:

आ.व.	गाई		भैसी	
	बाच्छी	बाच्छा	पाडी	पाडा
२०७४/०७५	२६३१	१७५५	१२६	८६
२०७५/०७६	३१३०	२०८६	१०८	७२
२०७६/०७७	३७४७	२४९७	१५२	१०३
२०७७/०७८	१९१२	१२७६	११२	७५
२०७८/०७९	-	-	-	-
जम्मा	११४२०	७६१४	४९८	३३६

भ्याक्सिनेसन कार्यक्रम विवरण:

आ.व.	खोरेत	पि.पि.आर	स्वाईन फिवर	रेविज	जम्मा संख्या
२०७४/०७५	५०००	७०००	-	-	१२०००
२०७५/०७६	५०००	८५००	५००	-	१४०००
२०७६/०७७	७५००	१००००	५००	-	१८,०००

२०७७/०७८	७५००	१६०००	१०००	७५	२४,५७५
२०७८/०७९	१००००	१६५००	३०००	५०	२९,५५०
जम्मा	३५०००	५८०००	५०००	१२५	९८१२५

घाँस वितरण -

आ.व.	जम्मा क्षेत्रफल
२०७४/०७५	२३ हेक्टर
२०७५/०७६	३१ हेक्टर
२०७६/०७७	३७.५ हेक्टर

आर्थिक वर्ष अनुसार पशुपंक्षी शाखाबाट प्राप्त अनुदान

सि.नं.	अनुदानको किसिम	प्राप्त संख्या
१	च्यापकटर मेशीन वितरण	५०
२	मिल्क चिलिङभ्याट तथा मिलक् एनालाईजर वितरण	१७
३	बाख्रा तथा बोका पकेट कार्यक्रम	१६
४	मासु पसल सुधार अनुदान	८
५	घाँस खेती अनुदान	९
६	बाख्रा, बंगुरको खोर निर्माण अनुदान	१६
७	व्यवसायिक पशुपालन अनुदान कार्यक्रम	२०
८	वाटर पावर गटर स्प्रे	२०
९	काउ म्याट वितरण	१०
१०	माछा पोखरी निर्माण अनुदान	१०

वस्ती विकास तथा घरनक्सा शाखाबाट भएका कामहरु :

आ.ब. / विवरण	आ.ब. २०७४/०७५	आ.ब. २०७५/०७६	आ.ब. २०७६/०७७	आ.ब. २०७७/०७८	आ.ब. २०७८/०७९	जम्मा
सम्पन्न	५७	१४९	५४	१९०	३०९	७५९
अभिलेखिकरण	१२८	२०६	३४	१५२	२९२	८१२
जम्मा	**१८५**	**३५५**	**८८**	**३४२**	**६०१**	

राजश्व शाखा

सि.नं	शिर्षक नम्बर	आय शिर्षक नाम	२०७४/०७५	२०७५/०७६	२०७६/०७७	२०७७/०७८	२०७८/०७९
१	११३१३	सम्पत्ति कर	२,७१,२१,६२९।९३	२,७५,४४,२४४।९९	२,४०,०५,२०७।७७	२,४५,६५,४४७।२०	२,०८,५१,२०३।४३
२	११३१४	भुमिकर/मालपोत	७,०८,६००।२२	७,३९,९५९।०१	१०,३१,८१५।३२	५,४७,६३९।०८	४,९९,०२६।८१
३	११३२१	घरवहाल कर	९,९६,०७५।५९	४९,७३,३६७।१६	२९,२८,०९१।८१	४५,६६,९९९।६६	४०,५६,२३७।१८

४	११३२२	वहाल विटौरी कर	४,८३,०७२।००	५,१४,५५८।००	१४,९६,१३०।३३	७,०१,७२१।००	०
५	११४५२	पुर्वाधार सेवाको उपयोगमा लाग्ने कर	१५,८३,२५०।००	४,२१,३०,२७९।००	३०,३६,७३५।००	३५,५०,३१०।००	५५,५५,०६०।००
६	११४७२	बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने विज्ञापन कर	१,३१,०१०।००	६५,८३५।००	१०,७५७।५०		८२,०७,२९५।००
७	११६१३	व्यवसाय रजिष्ट्रेशन दस्तुर	४२,०४,०७५।००	७६,४३,११२।००	६९,५६,१९५।००	९०,६९,४७९।५०	०
८	११६१४	रेडियो/ एफ.एम संञ्चालन दस्तुर	०	२५०।००	०	०	०
९	११६९१	अन्य कर	३८,३९,१०७।००	८९,३०,२४९।००	७७०	७,०७०।००	१,८७,९०३।११
१०	१३४१३	लागत साझेदारी कार्यक्रम	०	०	०	०	२,६७,६८,०३९।०५
११	१४२१६	निजी धारा वापतको शुल्क	०	६०।००	०	०	०
१२	१४२१९	अन्य सेवा शुल्क	१,९०,६२२।५०	६,१३,२९५।५०	१०,८९,९८१।८०	३८,१२,०२४।९४	११,९४,१६४।९५
१३	१४२२३	शिक्षा क्षेत्रको आम्दानी	०	२,६२,०५०।००	३,६३,७००।००	६,३२,१००।००	१०,६३,५००।००
१४	१४२२९	अन्य प्रशासनिक सेवा शुल्क	८७५।००	३,३१,९७२।५०	२,४१,६०२।५०	१७,०००।००	६,२७,६८७।५०
१५	१४२४२	नक्सापास दस्तुर	१,७१,००,८५५।२५	३,०२,४९,६८६।५८	१,०६,५९,१११।०४	१,१२,०१,५९०।१२	१,०३,४०,४३९।०२
१६	१४२४३	सिफारिश दस्तुर	४,०३,१९,५०३।३६	३,२०,४७,०३१।२१	२,४०,०४,५२०।९४	३,१८,९३,१४५।४०	२,५६,२३,६६६।५५
१७	१४२४४	व्यक्तिगत घटना दर्ता दस्तुर	४,९२,८९४।७५	१,६७,४५०।००	३,४१,७२०।००	२,४३,७२०।००	६,०५,८८४।५०
१८	१४२४५	नाता प्रमाणित दस्तुर	६,१२,४५०।००	५,१२,२९५।००	३,४९,६१५।००	२,६३,५०९।६५	१,३१,८७७।६६
१९	१४२४९	अन्य दस्तुर	८,३७,७१३।४०	१५,७५,७३५।८७	२,२१,१९३।७५	१२,०२,९६५।९०	२५,५४,१४८।०२
२०	१४३११	न्यायिक दण्ड ,जरिवाना र जफत	०	२,७७५।००	१०५३५०	४०२,१९५।५०	१०१४८२।९९
२१	१४५२२	साना सवारी कर	१७,५००।००	५,०२०।००	१८८।००	०	०
२२	१४५२९	अन्य राजस्व	४,८१०।००	१,५१०।००	७२०।००	३७,९४,२०५।६५	४४,०३५।००
२३	१५१११	बेरुजु	६५,२००।००	२,०३,५१५।००	२,७८,८४०।००	१,२५,०५८।००	८,५००।००
२४	२२४१३	करार सेवा शुल्क	०	१६,३८२।५९	०	०	०
जम्मा :			९,८७,०९,२४४।००	१५,८५,३०,६३३।४१	७,७१,२२,२४५।७६	९,६५,९६,१८१।६०	१०,८४,२०,१५०।७७

न्यायिक समिति मार्फत भएका न्यायनिरुपणका कामहरु:

सि.नं.	उजुरीको प्रकार	उजुरी संख्या	फछ्यौट भएको	फछ्यौट हुन बाँकी	यथास्थितिमा राखिएको
१	जग्गा सम्बन्धि विवाद्	८५	६५	२०	०
२	लेनदेन/कारोबार	४५	३६	९	०
३	सम्बन्ध सम्बन्धी	२४	२३	१	०
४	गाली बेइज्जती	२९	२७	२	०
५	इज्जत आमद अनुसार खान लाउन पाउँ	२७	२२	३	२

६	पशुपंक्षी सम्बन्धी	१२	१२	०	०
७	घरवहाल सम्बन्धी	१०	७	३	०
८	अन्य विवाद (अंशवण्डा, देवानी उजुरी, व्यक्तिगत सम्पत्ती हानी, नागरिकता)	१८	१५	२	१
जम्मा		२५०	२०७	४०	३

सुन्दरहरैँचा नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सार्वजनिक सेवामा सुधार गर्नुपर्ने विषयहरु :

१. पुर्याएका सेवाहरु जनताले अनुभव गरेका आवश्यकताहरुलाई पुरा गर्न सक्ने किसिमका छैन्न त्यसकारण जनताले महसुस गर्न सक्ने किसिमको सार्वजनिक सेवा प्रवाह ल्याउनु पर्ने ।

२. सेवाहरु लक्षित वर्गमा पुगाउनु पर्ने ।

३. सेवाहरु पुर्याउने क्रममा उपलब्ध साधनहरु (मानवीय, वित्तीय र वस्तुगत) को कुशल उपयोग गर्नुपर्ने ।

४. राजनैतिक प्रतिवद्धताको अभाव

५. उपयुक्त र व्यवहारिक नीति र कार्यविधिहरुको अभाव

६. सेवा प्रदायक निकायमा जनउत्तरदायी भावनाको कमी

७. सेवा प्रवाहमा संलग्न कर्मचारीहरुलाई समुचित प्रोत्साहन व्यवस्था मिलाउने

८. सेवा परिपूर्ती सम्बन्धी कार्यक्रमहरु उदेश्यमूलक हुनुपर्ने ।

९. कर्मचारीको उत्प्रेरणा कमी हुनुको साथै मनोबल ह्रासोन्मुख छ । पदस्थापना, सरुवा, तालिम पक्षलाई विशेष ध्यान दिनुपर्ने ।

१०. नवप्रवर्तन र अग्रसरतालाई प्रश्रय दिने कार्यसंस्कृतीको विकास हुन पर्ने ।

११. जिम्मेवारी तथा जवाफदेहिता लिनुपर्ने ।

१२. कार्यालयमा अनौपचारिक गुटबन्दी तोडिनिपर्ने ।

१३. सार्वजनिक सेवा प्रवाह सम्बन्धमा नीतिगत स्पष्टता, सेवाका किसिम, सेवा वितरण प्रणाली तथा संयन्त्र, गुणस्तर, अत्यावश्यक वस्तु तथा सेवाग्राहीको अधिकार, गुनासो सुनुवाइ तथा समाधान जस्ता क्षेत्रलाइ समेटी एकीकृत नीतिको तर्जुमा गर्नुपर्ने ।

१४. सूचना प्रविधि लगायत कार्यलय व्यवस्थापन, कार्यविधि, जनशक्ति विकास र सेवाग्राहीमैत्री वातावरण सृजना गर्नुपर्ने ।

१५. सेवा प्राप्त गर्नका लागि भर्नुपर्ने फारमका पछाडी सेवा प्राप्त गर्ने कार्यविधि सहित सेवा प्राप्त गर्न चाहिने कागजात सम्बन्धी जानकारी उल्लेख गराउनु पर्ने ।

१६. नागरिक सन्तुष्टि फारम कार्यालयको हेल्प डेक्समा उपलब्ध गराउनु पर्ने ।

१७. सेवा प्रवाह सम्बन्धमा सेवाग्राहीलाइ आवश्यकताअनुसार क्षतिपूर्ती दिने व्यवस्था गर्ने ।

१८. सेवाग्राहीलाई आरम्भदेखी अन्तयसम्म क्रमिकरुपले सेवा प्रदान गर्न सहज पहुँच हुने गरी अफिस लेआउट मिलाउनु पर्ने ।

१९. महत्वपूर्ण निर्णयहरुलाई सूचना प्रविधिको प्रयोग गरि व्यवस्थित अभिलेख राख्नुपर्ने ।

२०.सबै शाखामा काम गर्ने कर्मचारीको फोटो, सम्पर्क नम्बर र नाम सहितको विवरण राख्नु पर्ने देखिन्छ ।

धन्यवाद ।

सुन्दरहरैंचा नगरपालिका, मोरङ